

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Jitky Zavřelové a soudců Faisala Husseiného a Milana Podhrázkého v právní věci žalobkyně: **TCM POINT s.r.o.**, sídlem Tomkova 53, Police nad Metují, zastoupená JUDr. Davidem Karabcem, advokátem se sídlem Na Stráži 1306/5, Praha 8, proti žalované: **Státní zemědělská a potravinářská inspekce, inspektorát v Hradci Králové**, se sídlem Březhradská 182, Hradec Králové, proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 3. 2019, čj. SZPI/AK664-1/2019, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19. 5. 2021, čj. 31 A 4/2019-91,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19. 5. 2021, čj. 31 A 4/2019-91, **se ruší a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Nejvyšší správní soud se v tomto rozsudku zabývá otázkou označování doplňků stravy. Zejména se věnoval otázce, nakolik lze označení „medicinální houby“ považovat ve vztahu k jednotlivým výrobkům za tzv. léčebné tvrzení (pokud houby obsahují), potažmo také za zavádějící označení (pokud houby neobsahují).

[2] Žalovaná provedla dne 1. 3. 2019 kontrolu v provozovně žalobkyně, jakož i kontrolu jejích internetových stránek www.mycomedica.cz, ze které byly v době provádění kontroly uváděny na trh potraviny komunikačními prostředky na dálku. Dle kontrolních zjištění zachycených v protokolu o kontrole z 1. 3. 2019, č. P019-61261/19 (dále jen „protokol o kontrole“), měla žalobkyně nabízet 49 druhů potravin. Ve spojení s nabízenými houbami byla použita informace „medicinální“ (ve tvaru „medicinální houby“) a tato byla umístěna na etiketě.

[3] Žalovaná v protokolu o kontrole konstatovala, že uvedením informace „medicinální houby“ v přímé souvislosti s nabízenými potravinami měly být těmto potravinám připisovány vlastnosti umožňující léčit určitou lidskou nemoc (resp. zabránit, zmírnit nebo vyléčit určitou lidskou nemoc), či mělo být tímto způsobem na tyto vlastnosti minimálně odkazováno. Tím pak mohlo být ovlivněno nákupní rozhodnutí průměrného spotřebitele ve prospěch uskutečnění nákupu takové potraviny, neboť použité označení „medicinální“ bylo vyhodnoceno jako tzv. léčebné tvrzení.

[4] Žalobkyně popsaným jednáním nedodržela čl. 7 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011, o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a o zrušení směrnice Komise 87/250/EHS, směrnice Rady 90/496/EHS, směrnice Komise 1999/10/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES, směrnic Komise 2002/67/ES a 2008/5/ES a nařízení Komise (ES) č. 608/2004 [dále jen „nařízení (EU) č. 1169/2011“]. Dle tohoto ustanovení *nesmějí informace o potravině připisovat jakékoli potravině vlastnosti umožňující zabránit určité lidské nemoci, zmírnit ji nebo ji vyléčit, ani na tyto vlastnosti odkazovat.*

[5] Dále u sedmi potravin, které žádné houby (či jejich části, popř. extrakt) neobsahovaly, byla uvedena informace „medicinální houby“ na etiketách v hlavním zorném poli a i na grafickém znázornění těchto potravin při jejich uvádění na trh komunikačními prostředky na dálku. Dle čl. 7 odst. 1 písm. a) nařízení (EU) č. 1169/2011 však *informace o potravinách nesmějí být zavádějící, zejména [...] pokud jde o charakteristiky potraviny a zvláště o její povahu, totožnost, vlastnosti, složení, množství, trvanlivost, zemi původu nebo místo provenience, způsob výroby nebo získání.* Žalobkyně tím, že označila potraviny na etiketě informací „medicinální houby“, mohla v konečném spotřebiteli vzbudit dojem, že dané potraviny ve svém složení obsahují houby či jejich složky. Informace tedy byla zavádějící z hlediska vlastností a složení potravin. Nadto i zde byl pojem „medicinální“ zavádějící informací dle čl. 7 odst. 3 nařízení (EU) č. 1169/2011.

[6] Na základě provedené kontroly vydala inspektorka žalované opatření z 1. 3. 2019, č. P019-61261/19/D (dále jen „opatření inspektorky“), dle § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů. Tímto opatřením, které přebíralo obsah protokolu o kontrole, uložila žalobkyni odstranit zjištěné nedostatky u jednotlivých potravin.

[7] Náprava zjištěných nedostatků měla být zajištěna čtyřmi dílčími opatřeními, která spočívala především přeznačení kontrolovaných výrobků tak, aby jejich označení neobsahovalo zavádějící informaci „medicinální houby“ (jak na etiketě, tak na internetových stránkách).

[8] Proti opatření inspektorky podala žalobkyně odvolání. V něm uvedla zejména to, že žádné zavádějící informace a léčebná tvrzení neuvedla. Průměrný spotřebitel nemohl být popsaným způsobem ovlivněn. V případě dotčených potravin jde mj. o doplňky stravy a průměrný spotřebitel v celkovém kontextu věci nemůže nabýt dojmu, že zakoupí léčiva. Navíc je pojem medicinální houby běžný v odborné literatuře, resp. je v podobě *medicinal fungi* užíván v anglicky psaných odborných pracích. Žalobkyně tak užila nejbližší český

pokračování

překlad. V anglické podobě jde o celosvětově známé a uznávané označení hub s vyšším poměrem bioaktivních látek.

[9] Žalovaná v záhlaví označeným rozhodnutím toliko po formulační stránce změnila text jednotlivých dílčích opatření k nápravě a prodloužila termín ke splnění uložených povinností. Věcně se však ztotožnila se závěry opatření inspektorky.

[10] Proti napadenému rozhodnutí podala žalobkyně žalobu. Rozvedla, že pojem „medicinální“ nelze s ohledem na okolnosti věci pojímat jako „zdravotní tvrzení“. Jde totiž o přenesení tradiční čínské medicíny a účinků hub do současnosti, přičemž povědomí a očekávání průměrného spotřebitele je dostatečným korektivem. Průměrný spotřebitel ví, že si nekupuje léčiva. Žalobkyně zopakovala, že jde o odborný termín, podobně jako u některých léčivých rostlin a jejich označení (např. heřmánek lékařský, kozlík lékařský atp.). Pokud jde o sedm potravin, které neobsahují žádné houby, ani zde nemohl být průměrný spotřebitel uveden v omyl. Sousloví „medicinální houby“ je pouze okrajovou částí loga MycoMedica a je mimo hlavní zorné pole. Hlavní informací na výrobku je jeho obchodní označení a vyobrazení výrobku, včetně informace o jeho složení. Žádný průměrný spotřebitel nemůže zaměnit tyto výrobky za výrobky jiného složení (s podílem hub). Žalobkyně tak nemohla porušit čl. 7 odst. 1 písm. a) ani čl. 7 odst. 3 nařízení (EU) 1169/2011.

[11] Krajský soud žalobě vyhověl, napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

[12] Krajský soud dospěl k závěru, že průměrný spotřebitel je způsobilý rozpoznat, že u sedmi dotčených výrobků není jejich obsah tvořen houbami, byť etiketa nese nápis „medicinální houby“. Na přední straně etikety výrobku je totiž zřetelně uveden název produktu a pod tímto názvem je vyobrazena rostlina, popřípadě jiná složka, ze které byl přípravek vyroben. Daný pojem navíc tvoří pouze okrajovou část loga „MycoMedica“ a složení výrobku je pak uvedené na jeho zadní straně. Obdobné platí i pro produkty prodávané na internetových stránkách. Pominout nelze ani to, že pojem „medicinální houby“ je součástí ochranné známky.

[13] Podle krajského soudu také pojem „medicinální houby“ nepředstavuje informaci o obsahu prodávaného produktu. Je totiž součástí ochranné známky a společně s nápisem „MycoMedica“ vytváří v jednom rámečku ucelený pojem. Že se jedná pouze o pojem související s ochrannou známkou, dokládá symbol ® umístěný vpravo nahoře tohoto názvu. Dle krajského soudu byla tato skutečnost patrna též z databáze Úřadu průmyslového vlastnictví, z níž plyne, že ochranná známka ve znění „MycoMedica medicinální houby“ byla zapsána pod č. 555054. Žalobkyně pomocí ochranné známky dávala najevo svůj podnikatelský záměr, a to šíření přípravků východní medicíny, tedy Tradiční čínské medicíny (TČM), na trhu. Zmíněný název zanesla i do označení své obchodní firmy.

[14] Průměrný spotřebitel je tedy při posuzování nabízených produktů prostřednictvím nápisů na jejich přední straně informován o názvu výrobku, který je doplněn o symbolický obrázek. Současně se na čelní straně tohoto výrobku nachází shora zmiňované logo ochranné známky. Průměrný spotřebitel je tak dostatečně vypovídajícím způsobem

informován o názvu výrobku a dále prostřednictvím uvedené ochranné známky umístěné vpravo dole získává informaci, že se s největší pravděpodobností bude jednat o přípravek TČM. Krajský soud vyjádřil názor, že pokud bude mít spotřebitel zájem o podrobnější informaci o produktu, najde ji na zadní straně obalu i na internetových stránkách.

[15] Krajský soud konstatoval, že vycházel z definice pojmu „medicinální“, jak ji prezentovala žalovaná. Tento pojem zahrnuje významy „léčivý“, ale i „léčebný“, „zdravotní“ a „lékárnický“. Pod tímto označením tedy nelze hledat pouze lékařské přípravky umožňující vyléčit určitou nemoc, skrývá se zde i pojem „léčebný“, který je ve zdravotnictví taktéž užíván, nicméně nelze pod ním hledat postup slibující vyléčení (k tomu krajský soud odkázal na „*například léčebný lázeňský pobyt*“).

[16] Krajský soud uzavřel, že umístěním ochranné známky na jednotlivých výrobcích za použití názvu „medicinální houby“ žalobkyně neporušila čl. 7 odst. 1 písm. a) ani čl. 7 odst. 3 nařízení (EU) 1169/2011, neboť tento pojem nebyl součástí názvu výrobku. Navíc pojem „medicinální houby“ lze považovat za ustálený pojem úzce spjatý s TČM. Podle krajského soudu by stejně tak žalobkyni nemohlo být vytýkáno, kdyby na obalu svého výrobku uvedla u loga ochranné známky například pojem „smetanka lékařská“. Šlo by o užití botanického názvu byliny, a nebylo by možné vytržením z kontextu vytýkat žalobkyni užití pojmu „lékařská“, jakožto pojmu, který připisuje danému výrobku vlastnosti umožňující zabránit určité lidské nemoci.

II. Kasační stížnost žalované

[17] Proti rozsudku krajského soudu podala žalovaná (dále „stěžovatelka“) kasační stížnost, ve které jej navrhla zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[18] Stěžovatelka v první řadě uvedla, že v případě argumentace ochrannou známkou krajský soud porušil § 75 odst. 1 s. ř. s., dle kterého soud při přezkoumávání rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Zmiňovaná ochranná známka v době vydání napadeného rozhodnutí ještě neexistovala. Nebyla ve vztahu k ní ani podána přihláška a ve spojení s touto „ochrannou známkou“ tak stěžovatelka nebyla ani oprávněna používat symbol ®. Není také jasné, jaké důkazy k této věci krajský soud provedl.

[19] Stěžovatelka dále trvá na tom, že označení „medicinální houby“ bylo zavádějící v tom smyslu, jak uvedla v napadeném rozhodnutí. Informace obsažená v hlavním zorném poli produktu měla potenciál zákazníka zmást. Nelze ani souhlasit s názorem krajského soudu, že průměrný spotřebitel si pod zkratkou TČM (poznámka NSS: stěžovatelka v kasační stížnosti používá i zkratku TCM) představí tradiční čínskou medicínu. Tato zkratka je spojována i s jinými názvy. Pojem „medicinální“ je také třeba hodnotit v jeho celkovém kontextu. Rovněž není jasné, na základě čeho – jakého dokazování – dospěl krajský soud k závěru, že pojem „medicinální houby“ lze považovat za pojem úzce spjatý s tradiční čínskou medicínou (TČM). Z judikatury zároveň plyne, že na tuto i jiné formy alternativní medicíny dopadají stejná pravidla a omezení, která se uplatní také u odlišných doplňků stravy. Neobstojí tak ani závěr krajského soudu o tom, že i některé rostliny mají ve svém vědeckém názvu např. termín „lékařský“ a jsou takto zcela legálně uváděny na trh, což by mělo analogicky platit také u „medicinálních hub“.

pokračování

[20] Podle stěžovatelky pojem „medicinální“ v sobě obsahuje tzv. léčebné tvrzení, je tedy způsobilé vyvolat u spotřebitele očekávání léčebného účinku. Nepřípadný je v této souvislosti odkaz krajského soudu na pojem lázeňský léčebný pobyt, který představuje jednu z forem zdravotních služeb hrazených ze zdravotního pojištění.

[21] Konečně dle stěžovatelky zvolil krajský soud nesprávné kritérium náhledu na věc. Místo pohledem průměrného spotřebitele by krajský soud měl případ posuzovat optikou tzv. zranitelného spotřebitele. Stěžovatelka se však domnívá, že i průměrný spotřebitel mohl být označením výrobků ovlivněn nepřipustným způsobem.

[22] Žalobkyně ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že označení výrobků, která jsou jí vytýkána, nemohla spotřebitele zmást, neboť ten ví, že si nekupuje léčivo, ale doplněk stravy. Spotřebitel, jemuž jsou produkty určeny, dokonce bude velmi dobře informován a bude se orientovat nejen podle složení, ale i podle výrobce. Pojem „medicinální houby“ (či nyní „vitální houby“) je také ochrannou známkou. Opět také poukázala na to, že jde o překlad z angličtiny, který je i v českém prostředí zcela běžně užíván všemi výrobci a prodejci doplňků stravy. Znovu zmínila, že některé běžně distribuované rostliny mají ve svém názvu termín „lékařský“ či „lékařská“.

[23] Sousloví medicinální houby se také nenachází v hlavním zorném poli etikety. Je zcela mimo zorné pole spotřebitele a tvoří jen okrajovou součást loga. Podobně se tomu má i s prezentací výrobků na internetových stránkách. Z celkového kontextu je zřejmé, že průměrný spotřebitel nemohl být uveden v omyl. To se týká jak složení výrobků, tak jejich funkce. Sám pojem „medicinální houby“ ani nepředstavuje informaci o obsahu výrobku. Zjevně jde o termín jsoucí součástí ochranné známky a takto v rámečku vytváří ucelené označení, což dokládá i symbol ®. Průměrný spotřebitel tak získá informaci, že se jedná s největší pravděpodobností o přípravek „TČM“ a podrobnější informace o složení získá ze zadní strany výrobku a také v rámci e-shopu.

[24] Stěžovatelka dle žalobkyně nesprávně interpretuje rozsudek krajského soudu také v tom, jak pojímá otázku ochranné známky. Ta v podobě „MycoMedica medicinální houby“ sice v době vydání napadeného rozhodnutí ještě neexistovala, ale nezpochybnitelně jde o obchodní označení žalobkyně, které požívá soukromoprávní ochrany např. podle předpisů o nekalé soutěži či o právu autorském (logo). I kdyby pojem „medicinální houby“ nebyl součástí ochranné známky, není to relevantní. Samo označení MycoMedica, opatřené symbolem ®, známkoprávně chráněno bylo.

[25] Podle žalobkyně je také zřejmé, že samotná značka MycoMedica odkazuje k houbám. Je přitom zcela běžné, že „značky“ postupně rozšiřují svůj sortiment, i mimo původně vymezenou oblast. Například pod značkou Kostecké uzeniny se na trh běžně uvádějí výrobky, které nejsou svou povahou uzeninou. Bylo by absurdní se v takovém případě domnívat, že by průměrný spotřebitel mohl být takto uveden v omyl. Navíc výrobky žalobkyně kupuje specifická skupina informovaných spotřebitelů, která je schopna všechny informace uvedené na výrobku rozlišit a správně vyhodnotit. Zároveň stěžovatelka dezinterpretuje i vyznění rozsudku ve vztahu ke zkratce TČM, jakožto označení tradiční čínské medicíny. Stěžovatelka si zkratku „TČM“ účelově modifikovala na „TCM“, aby vůbec našla možné alternativní významy, které jí připisuje.

[26] K porušení čl. 7 odst. 3 nařízení (EU) č. 1169/2011 nemohlo dojít také ani proto, že toto ustanovení hovoří o vlastnostech působících na „určitou“ lidskou nemoc. Nadto si lze představit i jiné významy pojmu „léčivý“, „zdravotnický“ apod., které stěžovatelka prezentuje jako ekvivalent pojmu „medicinální“, a které nejsou vyhrazeny toliko pro veřejnoprávní kategorii léčivých přípravků. Takové významy je možné vztáhnout právě i k doplňkům stravy, jak plyne z jejich zákonné definice. Termín „medicinální“ může mít i jiný význam než „slibující vyléčení“, jak dokládají některé jiné produkty a služby (např. „medicinální pedikúra“, „medicinální plyn“ apod.). Navíc dle definice léčebných přípravků obsažené v § 2 odst. 1 zákona č. 387/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech), postačí schopnost látky vhodně ovlivňovat fyziologické funkce. Široce užívaný pojem „medicinální houby“ nelze považovat za informaci slibující spotřebiteli vyléčení. Průměrný spotřebitel nemůže být uveden v omyl ohledně účinků daných potravinových doplňků. Pojem medicinální houby byl jen nepovinnou informací potravinového doplňku, jehož užití není a nemůže být v rozporu s příslušnou legislativou.

[27] Na věc je třeba nahlížet optikou průměrného, nikoli tzv. zranitelného spotřebitele. Takový spotřebitel nemohl být nijak uveden v omyl. Je zjevné, že průměrný spotřebitel dokáže rozpoznat, že v konkrétních výrobcích nejsou obsaženy houby.

[28] Stěžovatelka podala repliku. V ní opět odkázala na neexistenci ochranné známky v příslušné podobě v době vydání napadeného rozhodnutí. Také upozornila na znění čl. 7 odst. 3 nařízení (EU) č. 1169/2011, které obsahuje absolutní zákaz léčebných tvrzení a je třeba je vykládat přísně. Zároveň je pojem „označení“ výrobku nutné chápat široce, stejně jako „léčebné tvrzení“, což zabraňuje použití v takových případech, jako je ten žalobkynin. Stěžovatelka rozvedla své úvahy o problematice zranitelného spotřebitele a v této souvislosti připomněla (v souvislosti s produkty, které houby neobsahovaly), že sama žalobkyně v odvolání uvedla, že „spotřebitel ví, že si kupuje potravinový doplněk vyrobený z hub“. Tomu také nasvědčuje podoba hlavního zorného pole, které je rozhodujícím faktorem. O možném obsahu hub ve výrobcích svědčí také celková podoba internetové prezentace. Lze přitom na trhu dohledat také produkty, které na první pohled nemusí houby obsahovat, ale přece jsou o ně obohacené (např. vitamin C), což svědčí o tom, že předmětným označením mohl být spotřebitel uveden v omyl.

[29] Žalobkyně v dalším podání především odkázala na příklady konkrétních odborných statí, které mají dokládat široké užívání pojmu medicinální houby (*medicinal fungi*, *medicinal mushrooms*). Na příkladu fotografií dotčených produktů žalobkyně také zpochybňuje skutkové zjištění, že se nápis „medicinální houby“ nachází v hlavním zorném poli etikety. Celkové označení, podoba ochranné známky a způsob percepce průměrného spotřebitele brání tomu, aby došlo k jakékoli záměně či uvedení spotřebitele v omyl. Ostatně kdyby žalobkynina ochranná známka byla v rozporu s právním řádem, nebyla by ani zapsána.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[30] Kasační stížnost je důvodná.

pokračování

[31] V části III.1 tohoto rozsudku se Nejvyšší správní soud zabývá tím, zda krajský soud zatížil řízení vadou dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (zda věc přezkoumal v rámci včas uplatněných žalobních bodů). V části III.2 tohoto rozsudku se Nejvyšší správní soud zabývá tím, zda ob stojí úvahy krajského soudu, které se pohybují v mezích včas uplatněných žalobních bodů, a které se týkají toho, jestli žalobkyně porušila čl. 7 odst. 1 písm. a) a čl. 7 odst. 3 nařízení (EU) č. 1169/2011 tím, že na obalech (etiketách) jí prodávaných produktů a na svých internetových stránkách uvedla sousloví „medicínální houby“.

III.1 Otázka přezkumu v rámci včas uplatněných žalobních bodů

[32] Značná část odůvodnění napadeného rozsudku stojí na premise, že pojem „medicínální houby“ je součástí ochranné známky žalobkyně, potažmo že jde o pojem s ochrannou známkou „související“. Krajský soud také hovoří o tom, že jde o „logo ochranné známky“ (body 34 až 36 a 38 rozsudku). V tomto ohledu stěžovatelka namítá, že krajský soud porušil § 75 odst. 1 s. ř. s., dle kterého *při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu*. Podle stěžovatelky totiž ochranná známka ve znění „MycoMedica medicínální houby“ v době vydání napadeného rozhodnutí vůbec neexistovala, nebyla ohledně ní ani podána přihláška, natož aby byla zapsána do příslušného rejstříku (účinky zápisu nastávají až dnem zápisu do rejstříku). Zároveň není dle stěžovatelky jasné, zda ohledně dané ochranné známky krajský soud prováděl nějaké dokazování.

[33] Těmito námitkami se však Nejvyšší správní soud nebude z dále uvedených důvodů zabývat. Je tomu tak proto, že dle § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. *soud přezkoumá v mezích žalobních bodů napadené výroky rozhodnutí*. Zároveň žaloba musí obsahovat tzv. žalobní body ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s., přičemž dle § 71 odst. 2 věty třetí s. ř. s. může žalobce rozšířit žalobu [...] o další žalobní body [...] jen ve lhůtě pro podání žaloby. Tato ustanovení vyjadřují jeden z klíčových principů, na kterých je přezkum rozhodnutí založen – přezkum jen v mezích včas uplatněných žalobních bodů (srov. Kühn, Z. In: Kühn, Z., Kocourek, T. a kol. Soudní řád správní. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 604, bod 12 a násl.). Krajský soud tedy postupuje v rozporu se zásadou koncentrace (§ 71 odst. 2, § 72 odst. 1 a § 75 odst. 2 s. ř. s.), jestliže napadené rozhodnutí k opožděně uplatněné námitce žalobce zruší, aniž současně shledal důvody pro takový přezkum z úřední povinnosti (rozsudek NSS z 29. 12. 2004, čj. 1 Afs 25/2004-69). Z téhož vychází i odborná literatura, která v této souvislosti uvádí, že vykročení z uvedených limitů „je závažnou procesní vadou, kterou by měl NSS identifikovat i bez výslovného upozornění v kasační stížnosti. Pokud tedy soud překročí žalobní body stanovené žalobou a mimo zákonem stanovené výjimky zruší správní rozhodnutí z důvodu, který nebyl uveden v žalobě, tedy v rozporu s § 75 odst. 2, jde o tzv. jinou vadu řízení před soudem dle § 103 odst. 1 písm. d), která bude pravidelně důvodem zrušení rozhodnutí krajského soudu, mohla-li mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Takováto vada nemá vliv na zákonitost rozhodnutí ve věci samé zejména tehdy, musel-li by krajský soud napadené rozhodnutí beztak zrušit, a to pro jinou vadu výslovně v žalobním bodě vytrýkanou, anebo pro vadu, kterou měl soud za povinnost sám zjistit i bez tomu odpovídajícího žalobního tvrzení [...]“ (op. cit., tamtéž, bod 14).

[34] V žalobě žalobkyně nijak neargumentovala odkazem na ochrannou známku. Tuto argumentaci neuvedla ani později ve lhůtě pro podání žaloby. Námitky v tomto směru soudu sdělila až v rámci ústního jednání dne 12. 5. 2021. Je tedy zřejmé, že krajský soud jako jeden z nosných důvodů pro své rozhodnutí použil žalobní bod, který nebyl uplatněn včas. K tomuto žalobnímu bodu nebyl oprávněn přihlídnout. Ve smyslu závěrů uvedených v bodě [33] tedy krajský soud zatížil řízení jinou vadou dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., což je také důvod pro zrušení napadeného rozsudku. Proto se nyní ani Nejvyšší správní soud nebude zabývat argumentací stran týkající se problematiky ochranné známky (např. tím, jaké účinky má zapsaná ochranná známka na posouzení věci apod.), včetně toho, nakolik krajský soud postupoval v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s. (bod [32]).

III.2 Posouzení otázky léčebných tvrzení

[35] I přes vadu konstatovanou shora se Nejvyšší správní soud dále zabývá otázkou, zda by zrušovací výrok rozsudku krajského soudu případně obstál i z jiných důvodů, o které krajský soud rovněž opíral své rozhodnutí (popř. zda jsou s ohledem na další řízení před krajským soudem tyto zbývající úvahy správné, nebo zda je přiléhavá související argumentace žalobkyně). Jak totiž vyplývá z judikatury, Nejvyšší správní soud s přihlédnutím k rozhodujícím skutečnostem vždy uváží, zda důvody, na nichž stojí zrušující rozsudek krajského soudu, jsou dostatečným podkladem pro daný výrok a zda převažují nad důvody, které neobstály (usnesení rozšířeného senátu NSS ze 14. 4. 2009, čj. 8 Afs 76/2007-48, č. 1865/2009 Sb. NSS).

III.2.a) Obecná východiska

[36] Podle čl. 7 odst. 1 písm. a) nařízení (EU) č. 1169/2011 *informace o potravinách nesmějí být zavádějící, zejména [...] pokud jde o charakteristiky potravin a zvláště o její povahu, totožnost, vlastnosti, složení, množství, trvanlivost, zemi původu nebo místo provenience, způsob výroby nebo získání.*

[37] Podle čl. 7 odst. 3 nařízení (EU) č. 1169/2011 *nesmějí informace o potravině připisovat jakékoli potravině vlastnosti umožňující zabránit určité lidské nemoci, zmírnit ji nebo ji vyléčit, ani na tyto vlastnosti odkazovat.*

[38] Článek 7 odst. 3 citovaného nařízení obsahuje formulaci, která vyjadřuje jinak nedefinovaný pojem léčebného tvrzení (srov. rozsudek NSS z 12. 6. 2020, čj. 5 As 219/2019-49, č. 4049/2020 Sb. NSS, bod 22). V tomto směru lze přiměřeně odkázat již na rozsudek NSS z 25. 9. 2008, čj. 7 As 48/2008-72, č. 1772/2009 Sb. NSS [tento rozsudek se sice týkal regulace reklamy, avšak § 5 odst. 2 písm. d) zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy, kterým se zabýval, obsahoval obdobný zákaz léčebných tvrzení, a to právě ve smyslu nařízení (EU) č. 1169/2011], dle kterého „[d]oplňěk stravy je v souladu s platnou právní úpravou potravinou, a proto nelze akceptovat reklamní sdělení, které tuto potravinu způsobem prezentace a charakteristikou přiblíží léčivům, až dokonce vyvolá dojem, že v podstatě jedná o léčivo“ (tento názor NSS zopakoval také v rozsudku z 14. 7. 2017, čj. 2 As 5/2017-62, bodu 23). Při posuzování existence léčebného tvrzení hraje roli celkové vyznění prezentace výrobku, resp. celkový dojem, který takto u spotřebitele vznikne (přiměřeně rozsudek NSS ze 17. 1. 2014, čj. 4 As 98/2013-88, č. 3022/2014 Sb. NSS, bod 31).

pokračování

[39] Podpůrně lze odkázat na bod 20 preambule nařízení (EU) č. 1169/2011, podle kterého mají právní předpisy *zakázat používání informací, které by uváděly spotřebitele v omyl, zejména pokud jde o charakteristiky potravin, jejich účinky nebo vlastnosti, nebo které potravinám připisují léčebné vlastnosti*. Absolutní zákaz léčebných tvrzení u potravin potvrzuje i judikatura Soudního dvora EU (rozsudky z 15. 7. 2004, *Douwe Egberts*, C-239/02, ECLI:EU:C:2004:445, bod 36, z 23. 1. 2003, *Komise v. Rakousko*, C-221/00, ECLI:EU:C:2003:44 bod 35, a z 23. 1. 2003, *Sterbenz*, C-421/00, C-426/00 a C-16/01, ECLI:EU:C:2003:46, bod 28). Ta se sice vztahuje k již neplatným unijním předpisům, ale nařízení (EU) č. 1169/2011 na ně navazuje bez relevantní změny v řešené otázce, a proto jsou její závěry použitelné i na nyní projednávanou věc.

[40] Navíc podle bodu 4 preambule nařízení (EU) č. 1169/2011 *je obecným cílem potravinového práva poskytovat spotřebitelům povědomí, které jim umožní informovaně vybírat potraviny, které konzumují, a zabránit jakýmkoli praktikám, které je mohou uvést v omyl*. Smyslem tohoto nařízení, od kterého ani při výkladu zákazu léčebných tvrzení nelze odhlédnout, je tedy nepochybně chránit spotřebitele před tím, aby své úsudky o potravinách zakládali na nepravdivých a zavádějících informacích. Léčebná tvrzení jsou obecně zakázána, neboť typově představují nejrizikovější skupinu tvrzení. Nicméně ani tak nelze opomenout, že ve výjimečných případech může být i léčebné tvrzení zcela nezpůsobilé uvést spotřebitele v omyl, např. pokud je potravina zjevně nezaměnitelná s lékem a uvedené tvrzení je neuvěřitelné v takové míře, že se jím žádný spotřebitel nemůže nechat zmýlit. Zákonodárce nemůže upravit všechny myslitelné situace, a je proto úkolem soudů, aby právo aplikovaly s přihlédnutím k jedinečným okolnostem každého případu; je tudíž přípustné, aby soud zvolil výklad, který z ustanovení předpisu *prima facie* nevyplývá, je-li to v zájmu zachování jeho smyslu a účelu (rozsudek NSS čj. 5 As 219/2019-49, bod 37).

III.2.b) Argumentace léčebným lázeňským pobytem

[41] Krajský soud v bodě 37 svého rozsudku uvedl, že pojem „medicinální“ vyjadřuje výrazy „léčivý“, „léčebný“, „zdravotnický“ a „lékárnický“, přičemž pod tímto označením nelze hledat jen lékařské přípravky umožňující vyléčit určitou nemoc. Dle krajského soudu se pod tím skrývá i pojem „léčebný“, který je ve zdravotnictví taktéž užíván, nelze však pod ním chápat postup slibující vyléčení. Jako jediný konkrétní příklad uvedl krajský soud léčebný lázeňský pobyt.

[42] Tato argumentace krajského soudu však neobstojí. Jak poukazuje stěžovatelka, právě institut léčebného lázeňského pobytu, či přesněji řečeno lázeňské léčebně rehabilitační péče (jejíž součástí jsou jednotlivé formy léčebných pobytů), je upraven v zákoně č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o veřejném zdravotním pojištění“; viz § 33 citovaného zákona). Dle § 33 odst. 1 věty první zákona o veřejném zdravotním pojištění (v relevantním znění) je hrazenou službou *léčebně rehabilitační péče, poskytovaná jako nezbytná součást léčebného procesu, jejíž poskytnutí doporučil ošetřující lékař a potvrdil revizní lékař*. Zjevně jde tedy o proces směřující k léčení nemocí.

III.2.c) Argumentace spojitostí s tradiční čínskou medicínou a s vědeckým označením

[43] Dále krajský soud rovněž v bodě 38 svého rozsudku konstatoval, že pojem „*medicinální houby*“ lze považovat za ustálený pojem úzce spjatý s TČM“. K tomu krajský soud dodal, že by žalobkyni nemohlo být vytýkáno např. použití pojmu „smetanka lékařská“ u „*loga ochranné známky*“, neboť by se „*bezesporu jednalo o užití botanického názvu byliny, a určitě by nebylo možné vytržením z kontextu vytýkat žalobci užití pojmu „lékařská“, jakožto pojmu připisujícímu danému výrobku vlastnosti umožňující zabránit určité lidské nemoci*“. Krajský soud tedy vycházel ze dvou různých skutečností. Za první, že pojem medicinální houby je spojen s tradiční čínskou medicínou, a za druhé, že užití botanického (odborného) termínu nepředstavuje porušení zákazu uvádění léčebných tvrzení v souvislosti s potravinou (doplňkem stravy).

[44] Stěžovatelce lze přisvědčit, že není zřejmé, na základě čeho dospěl krajský soud k závěru, že pojem „medicinální houby“ je ustálený pojem úzce spjatý s tradiční čínskou medicínou (TČM). Krajský soud v tomto směru neprováděl žádné dokazování. Spojení pojmu medicinální houby s tradiční čínskou medicínou nelze dle Nejvyššího správního soudu považovat za skutečnost obecně známou, tzv. notorietu, jakožto objektivizovanou a do značné míry nespornou skutečnost, která se v soudním či správním řízení zásadně nedokazuje (rozsudek NSS z 26. 7. 2019, čj. 1 As 60/2019-50, bod 35). Zároveň „*[s]kutečnosti, které nejsou notorietami, je v zásadě nutné dokazovat, případně odkázat na skutečnosti známé správnímu orgánu z úřední činnosti, podklady od jiných správních orgánů nebo orgánů veřejné moci. [...] Chybné označení určité skutečnosti za notorietu však může mít podstatný vliv na zákonnost rozhodnutí a bývá relativně častým důvodem jeho zrušení*“ (Vomáčka, V. Judikatura NSS: Notoriety. Soudní rozhledy, 2021, č. 1, s. 2). Krajský soud nyní jím uváděné tvrzení za notorietu výslovně neoznačil, avšak zacházel s ním tak. Vazbu termínu „medicinální houby“ na tradiční čínskou medicínu sice žalobkyně tvrdila v bodě 3 žaloby, žádné důkazy k tomu však nenavrhla. Žádné dokazování k tomu krajský soud neprovedl ani při ústním jednání. Rovněž žalobkynino odvolání proti opatření inspektorky k tomu nenavrhuje žádné důkazy. Lze tak shrnout, že není zřejmé, jakým způsobem krajský soud dospěl k závěru, že medicinální houby jsou ustáleným pojmem úzce spjatým s tradiční čínskou medicínou. V tomto směru krajský soud žádné dokazování neprováděl a neučinil tak ani žalovaný (příslušné důkazní prostředky nejsou obsahem ani správního, ani soudního spisu).

[45] Závěry uvedené v předchozím odstavci, kterými reaguje na stížní argumentaci, však Nejvyšší správní soud uvádí nad rámec věci. I kdyby totiž byla řádně dovozena vazba termínu medicinální houby na pojem tradiční čínské medicíny, nebyla by dostatečným důvodem pro vyhovění žalobě. V tomto směru Nejvyšší správní soud totiž musí uvést, že v kasační stížnosti stěžovatelka příhodně odkazuje na závěry rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích z 29. 8. 2018, čj. 51 A 70/2017-32. Ten v bodě 19 uvádí, že „*pro tradiční čínskou medicínu neexistují žádné výjimky z platné legislativy, a proto je zapotřebí aplikovat i v případě tradiční čínské medicíny nařízení č. 1169/2011 a nařízení č. 1924/2006 bezvýhradně*“ (obdobně bod 35, dle kterého „*současná právní úprava neposkytuje výjimky pro tradiční čínskou medicínu ani jinou alternativní medicínu, a proto je nezbytné pohlížet na tyto případy bez výjimek a aplikovat na předmětné produkty tatáž omezení, jaká musí být dodržována i u jiných doplňků stravy*“).

[46] Pokud jde o to, že pojem medicinální houby má být pojmem vědeckým (odborným), což je otázka samostatná a odlišná od propojení tohoto termínu s tradiční

pokračování

čínskou medicínou (k tomu body [44] a [45]), uvádí kasační soud následující. V průběhu řízení před správními orgány navrhla žalobkyně provedení důkazů v podobě internetových stránek, které obsahovaly publikace a odkazy na knihy o „medicinálních houbách“ (*medicinal mushrooms, medicinal fungi*) či „léčivých houbách“. Tyto důkazní návrhy se týkaly prokazování odborného zakotvení daného pojmu například v kontextu mykologickém, botanickém či medicínsko-výzkumném. To však stěžovatelka v napadeném rozhodnutí nepopírala a také v tomto smyslu žádné dokazování neprováděla. Jednalo se tedy v podstatě o nespornou skutečnost (ani nyní proto v tomto směru Nejvyšší správní soud nespátřuje důvod pro doplnění dokazování, jak to navrhuje žalobkyně). Navíc pro věc nemá tato otázka zásadní význam. Nelze totiž zcela jednoznačně klást rovnítko mezi případným prodejem např. smetanky lékařské a tzv. medicinálních hub. U bylin daného typu jde o obecně užívaný botanický název. Podpůrně lze poukázat i na to, že mnohé z těchto bylin budou patřit mezi tzv. tradiční rostlinné léčivé přípravky a jsou tudíž léčivým přípravkem [viz § 30 zákona č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech)]. Přitom je třeba zohlednit, že doplňky stravy nesoucí označení „medicinální houby“ byly uváděny na trh jako potraviny, a nikoliv jako tradiční rostlinné léčivé přípravky. Uvedení botanických názvů rostlin na potravinách také v tomto smyslu nelze považovat za léčebné tvrzení dle čl. 7 odst. 3 nařízení (EU) č. 1169/2011. Jedná se totiž o deklaraci obsahu daného botanického druhu v potravině. Naopak pojem „medicinální houby“ je již nepovinnou informací a pohlíží se na něj jako na tvrzení, které se musí řídit příslušnou právní úpravou. Na rozdíl od doplňků stravy procházejí léčivé přípravky před svým uvedením na trh registračním řízením, v jehož rámci je hodnocena jakost, bezpečnost a účinnost přípravku ve vymezených léčebných či preventivních indikacích (viz § 30 zákona o léčivech). U doplňků stravy není posuzována jejich účinnost, pokud uváděné účinky výrobku nejsou v rozporu s právními předpisy pro označování potravin, je umožněno jejich uvádění na obalech. Doplňky stravy však nemohou deklarovat vlastnosti prevence, léčby nebo vyléčení lidských nemocí nebo na tyto vlastnosti odkazovat. Navíc, jak poukázala v napadeném rozhodnutí i stěžovatelka, určité označování vybraného jevu v odborných pracích, bez toho, aby se jednalo o všeobecně známou skutečnost (notorietu), nelze ztotožňovat s problematikou označování potravin uváděných na trh.

III.2.d) Umístění loga a dojem u průměrného nebo zranitelného spotřebitele

[47] Krajský soud k věci doplnil ještě několik relativně stručných úvah. První z nich spočívá v tom, že vytýkané označení produktů nemohlo být zavádějící, neboť bylo součástí loga (resp. „*tvorí pouze okrajovou část loga*“) a dominantní sdělení o složení a povaze produktu je jiné. Dle krajského soudu se tak s přihlédnutím k dalším okolnostem nejedná o „*informaci, pokud jde o obsah prodávaného produktu*“. Ani tuto argumentaci však Nejvyšší správní soud nepovažuje za správnou.

[48] Obecně je třeba konstatovat, že i logo, pokud je součástí označení produktů, musí vyhovět požadavkům příslušných právních předpisů. V nynější věci to znamená, že ani logo nesmí být zavádějící, jde-li o složení označeného produktu, jakož nesmí ani po materiální stránce obsahovat léčebné tvrzení. Logo tedy ani nesmí (v celkovém kontextu) vyvolat dojem léčebných účinků jím označeného výrobku.

[49] Při posouzení takto nastolené otázky je třeba zvolit výchozí hledisko. Jím je pohled tzv. průměrného spotřebitele, přičemž žalovaná v napadeném rozhodnutí poukázala i na koncept tzv. zranitelného spotřebitele. Tyto pojmy jsou definovány či vyplývají ze Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu (dále jen „směrnice o nekalých obchodních praktikách“). Průměrným spotřebitelem je dle bodu 18 preambule této směrnice takový spotřebitel, který má dostatek informací a je v rozumné míře pozorný a opatrný, s ohledem na sociální, kulturní a jazykové faktory, jak je vykládán Soudním dvorem EU. Podle téhož ustanovení není pojem průměrného spotřebitele statistickým pojmem. Pro stanovení typické reakce průměrného spotřebitele musí vnitrostátní soudy a orgány vycházet z vlastního úsudku, s přihlédnutím k judikatuře Soudního dvora EU. Zranitelní spotřebitelé musejí být chráněni ve zvýšené míře. Jsou to ve smyslu čl. 5 odst. 3 směrnice o nekalých obchodních praktikách ti spotřebitelé, kteří jsou zvláště zranitelní určitou praktikou nebo produktem z důvodu duševní nebo fyzické slabosti, věku nebo důvěřivosti. Podle bodu 38 rozsudku čj. 4 As 98/2013-88 *„skupina osob nemocných určitou chorobou je obzvláště zranitelná jako cílová skupina reklamy na produkt slibující vyléčení, resp. odstranění příznaků této choroby. Průměrný spotřebitel nemocný určitou chorobou je totiž nepochybně více náchylný uvěřit určitému tvrzení ohledně vyléčení jeho choroby než průměrný zcela zdravý spotřebitel. I tento argument hovoří pro to, aby byla předmětná reklama hodnocena relativně přísněji.“* (obdobně rozsudek NSS čj. 2 As 5/2017-62, body 25 a 28).

[50] V projednávaném případě nepovažuje Nejvyšší správní soud za tak klíčové, jak svou argumentaci naznačují obě strany, zda bylo potřebné zvolit hledisko průměrného nebo zranitelného spotřebitele. Pro koncept zranitelného spotřebitele by hovořilo to, že žalobkyně uvedeným způsobem (zejména tedy pojmem „medicinální“) označovala doplňky stravy, u nichž lze předpokládat, že se o ně budou zajímat spíše osoby, které již nějakým zdravotním neduhem trpí, nebo se mu přinejmenším snaží preventivně vyhnout. Na druhou stranu žalobkyně nezmiňovala žádnou konkrétní chorobu, k jejímuž řešení by mělo užívání jejich produktů přispět (srov. citace rozsudku NSS čj. 4 As 98/2013-88 v předchozím odstavci). To by zase „vracelo do hry“ spíše hledisko průměrného spotřebitele. S ohledem na okolnosti věci se však Nejvyšší správní soud domnívá, že označení užitá žalobkyní mohlo uvést v omyl i průměrného spotřebitele (ne tedy jen spotřebitele zranitelného).

[51] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s náhledem stěžovatelky, že při rozhodování o nákupu potravin jsou pro průměrného spotřebitele určující informace uvedené v hlavním zorném poli výrobku. Dle čl. 2 odst. písm. l) nařízení (EU) č. 1169/2011 je hlavním zorným polem *zorné pole, jehož si spotřebitel při nákupu s největší pravděpodobností všimne na první pohled a které mu umožní okamžitě výrobek rozpoznat, pokud jde o jeho charakteristické rysy nebo povahu a popřípadě jeho obchodní značku. Pokud má obal několik shodných hlavních zorných polí, považuje se za hlavní zorné pole to, které zvolil provozovatel potravinářského podniku. Za hlavní zorné pole je ve smyslu bodu 41 preambule tohoto nařízení obecně označována přední strana balení.*

[52] V případě produktů nabízených žalobkyní je na přední straně balení obsaženo mj. sdělení „medicinální houby“. Průměrný spotřebitel tedy může přinejmenším na první pohled nabýt dojmu, že alespoň určitý podíl hub je i ve výrobcích, v nichž ve skutečnosti žádné houby nejsou. To si však již žádá bližšího zkoumání. Na tom nic nemění ani

pokračování

například vyobrazení příslušné plodiny na obalu. Nelze tak říci, že nápis „medicinální houby“ nemá potenciál něco sdělovat o obsahu balení. Informace „medicinální houby“ je na balení bez problémů viditelná a nejedná se toliko o okrajovou část etikety, navíc mimo hlavní zorné pole, jak tvrdí krajský soud i žalobkyně. Podobné se týká i výrobků, které houby obsahují. Zde nepostačuje k negaci dojmu o možných léčivých účincích ani nápis „doplňěk stravy“. Soud souhlasí s napadeným rozhodnutím, že spotřebitel, který se bude zajímat o zlepšení či udržení svého zdravotního stavu, může být na základě informace „medicinální houby“ ovlivněn, neboť si pod tím může představit houby s léčebnými (léčivými, zdravotnickými či lékárnickými) účinky (k významu pojmu „medicinální“ viz s. 6 napadeného rozhodnutí). Využívání uvedeného termínu ve spojení s dalším uváděním produktů žalobkyní na trh, může vyvolat dojem, že pokud budou spotřebitelé konzumovat tyto doplňky stravy, může mít tato skutečnost pozitivní vliv na jejich zdraví či průběh nemoci. Daná informace mohla dát vzniknout pocitu, že jde o léčebný přípravek, jehož užívání vyřeší zdravotní problémy nebo jim může předcházet. Naopak tvrzení žalobkyně, že takový dojem nevznikne, neboť o její výrobky se zajímají zejména osoby dostatečně předem informované, není skutkově nijak podloženo.

[53] Bez významu není v celkových souvislostech ani zjištění zachycené v protokolu o kontrole, na které opatření inspektorky ze skutkového hlediska odkazuje. Zde je konstatováno, že v záhlaví žalobkyniných internetových stránek s nabídkou kontrolovaných produktů je mj. uvedeno „MycoMedica® *medicinální houby*“, potažmo sdělení „*Medicinální houby máme rádi, rozumíme jim a hlavně je dokážeme používat v terapeutické praxi*“ (pod nápisem „Výrobky MycoMedica“). I tím je posilován celkový dojem, že všechny nabízené výrobky obsahují houby, resp. že je dán jejich léčivý účinek.

III.2.e) Doplňující argumentace

[54] Důvodnost kasační stížnosti nemůže zvrátit ani gramatický výklad žalobkyně, dle kterého čl. 7 odst. 3 nařízení (EU) č. 1169/2011 hovoří o „určité“ lidské nemoci (viz znění tohoto ustanovení v bodě [37] rozsudku). Žalobkyni lze přisvědčit, že informacemi na výrobcích a na internetových stránkách neuváděla léčebné tvrzení v souvislosti s konkrétní nemocí. Takto úzce však věc pojímat nelze. Daleko více jde o to, zda informace vzbudí dojem, že jde v jednotlivém případě obecně o „léčivo“ (srov. bod [38] rozsudku), tedy produkt mající obecně „léčebné vlastnosti“ (bod [39] rozsudku). Pojem „určité“ nelze v tomto kontextu přeceňovat. To plyne i ze srovnání s jinými jazykovými verzemi nařízení (EU) č. 1169/2011 (*food information shall not attribute to any food the property of preventing, treating or curing a human disease; les informations sur les denrées alimentaires n'attribuent pas à celles-ci des propriétés de prévention, de traitement ou de guérison d'une maladie humaine, ni n'évoquent de telles propriétés; dürfen Informationen über ein Lebensmittel diesem keine Eigenschaften der Vorbeugung, Behandlung oder Heilung einer menschlichen Krankheit zuschreiben oder den Eindruck dieser Eigenschaften entstehen lassen*). Ty vesměs obsahují neurčité formulace, tedy formulace – po jazykové stránce – pomocí neurčitých členů.

[55] Za rozhodnou nepovažuje soud ohledně čl. 7 odst. 1 písm. a) nařízení (EU) č. 1169/2011 ani argumentaci žalobkyně, že pod svou značkou rozšířila sortiment také o výrobky, které houby neobsahují. Za zásadní žalobkyně považuje, že jako obchodník

uvádí na trh produkty pod zavedenou značkou a takto působí na spotřebitele, přičemž takto oslovená skupina spotřebitelů je dostatečně informovaná a orientovaná. Motivací není klamání zákazníka. Jako příklad uvedla, že např. pod značkou Kostecké uzeniny jsou na trh běžně uváděny výrobky, které uzeninou nejsou. S tím Nejvyšší správní soud nijak nepolemizuje. Je však třeba vzít v potaz, že žalobkyně uváděná „značka“ Kostecké uzeniny představuje ochrannou známku. Zároveň žalobkyně argumentaci, která by se zabývala relevancí případné vlastní ochranné známky nevznesla včas v řízení o žalobě (část III.1 tohoto rozsudku). Uplatňováním takové argumentace v řízení o kasační stížnosti by obcházel shora rozebírané principy vyplývající z § 71 odst. 2 a § 75 odst. 2 s. ř. s.

[56] Nejvyšší správní soud dodává, že relevantní neshledává ani argumentaci žalobkyně týkající se toho, že se lze setkat i s jinými produkty, které nesou přízvisko „medicinální“. Žalobkyně tak uvádí, že „medicinální“ může znamenat i něco jiného než „slibující vyléčení“. Zmiňuje „medicinální olej“, „medicinální plyn“, „medicinální „uhlí“ atp. V těchto případech se má jednat spíše o význam „zdravotnický“, nikoli „léčivý“. Podle Nejvyššího správního soudu však v posuzovaném případě může implikovat léčebné tvrzení i případný význam „zdravotnický“, převedeno na nynější věc „zdravotnické houby“. Nadto sama žalobkyně uznává, že v případě uváděných příkladů se bude zpravidla opravdu jednat o registrované léčivé přípravky.

[57] Na věci pak nic nemění ani to, že by se „medicinální houby“ měly vyznačovat zvýšeným obsahem bioaktivních látek s fyziologickým účinkem. To má odpovídat právě definici doplňků stravy dle § 2 odst. 1 písm. g) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů. Jelikož doplňky stravy v tomto smyslu mohou příznivě ovlivňovat zdravotní stav uživatele, nevidí žalobkyně důvod, proč by zde použití slova „medicinální“ mělo být zavádějící. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že v obecné rovině nemá v úmyslu zpochybňovat potenciálně pozitivní vliv doplňků stravy na lidské zdraví. Zároveň však z ustálené judikatury plyne, že doplňky stravy nesmí být spojovány s léčebnými tvrzeními (viz např. bod 22 rozsudku NSS čj. 5 As 219/2019-49).

IV. Závěr a náklady řízení

[58] Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Je tomu tak především proto, že krajský soud postavil svůj rozsudek na nepřípustných námitkách (argumentace ochrannou známkou – body [33] a [34]). Dále se opíral o tvrzení nemající oporu v dokazování, a které zároveň nemají pro věc relevanci (spojitost s tradiční čínskou medicínou – body [44] a [45]), jakož o nepřiléhavé úvahy (argumentace „lázeňským léčebným pobytem“ a botanickým označováním – body [42] a [46]). Proto Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.), v němž je krajský soud vázán výše vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[59] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n**ejsou opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně 27. února 2023

Jitka Zavřelová
předsedkyně senátu